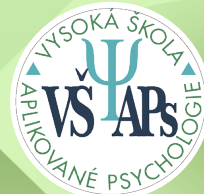

Міністерство освіти і науки України
Західноукраїнський національний університет
Соціально-гуманітарний факультет

МАТЕРІАЛИ

II Міжнародної науково-практичної конференції
“ПСИХОСОЦІАЛЬНІ РЕСУРСИ ОСОБИСТІСНОГО
ТА СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ В ЕПОХУ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ”

Materials of the
II International scientific and practical conference
“PSYCHOSOCIAL RESOURCES OF THE PERSONAL AND
SOCIAL DEVELOPMENT IN THE ERA OF GLOBALIZATION”

3-4 листопада 2023 року

Тернопіль, Україна

UNIVERZITA
KONŠTANTÍNA
FILOZOFA
V NITRE

AKADEMIA NAUK
STOSOWANYCH
WYŻSZA SZKOŁA ZARZĄDZANIA I ADMINISTRACJI

Міністерство освіти і науки України
Західноукраїнський національний університет
Католицький університет у Ружомберку (Словаччина)
Коледж прикладної психології в м. Терезін (Чеська Республіка)
Академія прикладних наук Вища школа управління й
адміністрування в м. Ополе (Польща)
Заклад вищої освіти «Український католицький університет»
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди
Український НМЦ практичної психології і соціальної роботи НАПН України
Громадська організація «Інтелектуальний штаб громадянського суспільства»

ПСИХОСОЦІАЛЬНІ РЕСУРСИ ОСОБИСТІСНОГО ТА СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ В ЕПОХУ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

**Матеріали
II Міжнародної науково-практичної конференції
3-4 листопада 2023 року**

Україна
Тернопіль - 2023

П 86 Психосоціальні ресурси особистісного та соціального розвитку в епоху глобалізації : матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції (м. Тернопіль, Західноукраїнський національний університет, 3-4 листопада 2023 р.). Тернопіль : ЗУНУ, 2023. 413 с.

Збірник укладено на основі матеріалів доповідей учасників II Міжнародної науково-практичної конференції «Психосоціальні ресурси особистісного та соціального розвитку в епоху глобалізації». До збірника увійшли статті й тези доповідей з актуальних питань соціономічного спрямування, котрі критеріально диференційовано на п'ять тематичних напрямів: 1) філософсько-методологічний та культурно-історичний дискурси ресурсології як інноваційної сфери мислєдіяльності; 2) історія і культура як ресурс суспільствотворення; 3) психодуховні ресурси особи, групи, соціуму; 4) соціокультурні ресурси як чинник особистісного зростання і суспільствотворення; 5) ресурсне практикування у соціогуманітарній сфері сучасного суспільства.

Збірник стане у нагоді науковим, науково-педагогічним працівникам закладів вищої освіти і наукових установ, докторантам, аспірантам, студентам, психологам, педагогам, соціальним працівникам, правозахисникам, працівникам органів державної влади та місцевого самоврядування, іншим особам, яких цікавлять актуальні проблеми соціально-гуманітарної сфери й ефективні способи їх вирішення.

Матеріали конференції публікуються в авторській редакції. Організаційний комітет не завжди поділяє думки учасників конференції.

ISBN 978-966-654-733-3

Усі права захищені. За будь-якого використання матеріалів конференції посилання на джерело є обов'язковим.

© Західноукраїнський національний університет, 2023

НАУКОВИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ

Ян ван Звітен – ректор Нідерландської бізнес-академії, Голова правління Нідерландського фонду якості для медіаторів SKM, президент Федерації медіаторів Нідерландів (Нідерланди, м. Дордрехт).

Патрік Матурканіч – доктор габілітований, проректор з науково-дослідної роботи Університету прикладної психології (Чеська Республіка, м. Терезін).

Мартін Тарай – кандидат теологічних наук, проректор з освітньої роботи Католицького університету (Республіка Словаччина, м. Ружомберок).

Тамар Сірадзе – перша проректор Батумського державного університету імені Шота Руставелі (Грузія, м. Батумі).

Беата Кживош-Ринкевич – доктор габілітований, професор, завідувач кафедри клінічної, педагогічної психології та психології розвитку Вармінсько-Мазурського університету (Республіка Польща, м. Ольштин).

Олександр Гершанов – директор навчальних програм Ізраїльської коаліції по роботі з травмою, терапевт КПТ (Ізраїль, м. Неве-Ілан).

Мохаммад Джаммаль – доктор філософії з менеджменту освіти та політики лідерства, Британський університет у Дубаї (Об'єднані Арабські Емірати, м. Дубай).

Віталій Панок – доктор психологічних наук, професор, директор УНМЦ практичної психології та соціальної роботи НАПН України, в.о. академіка-секретаря Відділення психології і спеціальної педагогіки НАПН України (Україна, м. Київ).

Олександр Аврамчук – кандидат психологічних наук, доцент, лікар-психолог, груповий аналітик за стандартами EFPP, завідувач кафедри клінічної психології ЗВО «Український католицький університет» (Україна, м. Львів).

Андрій Гірняк – доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри психології та соціальної роботи Західноукраїнського національного університету (Україна, м. Тернопіль).

Анатолій Фурман – доктор психологічних наук, професор кафедри психології та соціальної роботи Західноукраїнського національного університету (Україна, м. Тернопіль).

Оксана Фурман – доктор психологічних наук, професор кафедри психології та соціальної роботи Західноукраїнського національного університету (Україна, м. Тернопіль).

Сергій Шандрук – доктор психологічних наук, професор кафедри психології та соціальної роботи Західноукраїнського національного університету (Україна, м. Тернопіль).

Надія Буняк – доктор психологічних наук, професор кафедри психології та соціальної роботи Західноукраїнського національного університету (Україна, м. Тернопіль).

Нігора Хазратова – доктор психологічних наук, професор кафедри психології та соціальної роботи Західноукраїнського національного університету (Україна, м. Тернопіль).

Відповідальність за достовірність, точність та коректність формулювань висвітленого матеріалу у публікаціях несуть автори наукових праць.

ПСИХЕЯ

*Твори ж, Психеє, власну сферу –
Вселенську, вільну, на добро,
Відкрий у мисленні манеру,
В діяльності – своє ядро.*

*Де вчинок-подвиг владарює,
Життя і мудрість у ладу,
І кожен з правдою крокує
Та сенсом сповнює ходу.*

*Де скрізь кипить свята робота
Й взаємне щире прийняття,
Там вищий ценз має турбота
Про цілі й цінності життя.*

*Де світу бачення гуманне,
Надвартість мудрості і справ,
Завзяття Духу бездоганне,
Душі і мрій – святих оправ.*

*Психеє, вічна Ти в Любові,
Коли із Логосом союз,
Софійність в кожному Твоєм слові
Летить у простір без обуз.*

**(Фрагмент вірша «Психея»,
автор – професор Анатолій В. Фурман)**

ЗМІСТ

НАУКОВО-ПРАКТИЧНА ПЛАТФОРМА 1 «ФІЛОСОФСЬКО-МЕТОДОЛОГІЧНИЙ ТА КУЛЬТУРНО- ІСТОРИЧНИЙ ДИСКУРСИ РЕСУРСОЛОГІЇ ЯК ІННОВАЦІЙНОЇ СФЕРИ МИСЛЕДІЯЛЬНОСТІ»

1.	Фурман А. В. Перспективи української психології у глобальному контексті розвитку.....	13
2.	Krzywosz-Rynkiewicz B. Psychologiczne konsekwencje rozwoju w świecie nowoczesnych technologii.....	19
3.	Taraj M. Psychológia vytvárania identity a realizácie osobnosti	20
4.	Jammal M. The impact of strategic agility on organizational performance of private higher education institutions in the UAE	21
5.	Matthies Trybel A. The impact of war stress on the perception of social reality.....	23
6.	Сабадуха В., Сабадуха О. Теорія ступенів духовного розвитку людини як теоретико-методологічне підґрунтя розвитку людських здібностей	25
7.	Фурман А., Турчин М. Методологічне обґрунтування аксіопсихологічного дослідження професійної діяльності соціального працівника.....	29
8.	Гаврилюк Р., Пацурківський П. Принцип людиномірності медіації.....	33
9.	Бригадир М. Парадигми патогенезу та салютегенезу в психотерапії.....	37
10.	Yatyshchuk A., Jizhou C. Theoretical research on mental stability as a basic human characteristic	39
11.	Рудакевич О. Релігійно-моральне виховання української молоді	41
12.	Чапрак В. Глибинні детермінанти електоральної поведінки виборців та їх психологічний аналіз.....	44
13.	Миколіук Ю. Самоорганізація штучного інтелекту як психосоціальний ресурс: філософсько-методологічний аналіз.....	48
14.	Radchenko L. Self-efficacy as a scientific problem in psychology	51

НАУКОВО-ПРАКТИЧНА ПЛАТФОРМА 2 «ІСТОРІЯ І КУЛЬТУРА ЯК РЕСУРС СУСПІЛЬСТВОТВОРЕННЯ»

1.	Гірняк А., Гірняк Г. Психологія творення символічних образів героя та антигероя у сучасному соціокультурному просторі.....	53
2.	Хазратова Н. Стереотипність і архетиповість соціальної перцепції окупованих міст.....	57

3.	Fomenko K., Trinchenko O. The associative field of the concept «home» in ukrainians	59
4.	Загородня А. Мовна антропологія як ключ до комунікації у сучасному світі	61
5.	Захарін С. Сучасні українські реалії та освіта.....	64
6.	Шевченко С. Культура толерантної взаємодії в роботах українських діячів першої половини ХХ століття.....	68
7.	Шаюк О., Шаюк Я. Толерантність як адаптаційний ресурс трансформації ідентичності.....	72
8.	Дурдас Г. Вплив історичної культури на формування національної ідентичності	73
9.	Патряк О., Недошитко І. Переваги цифрових навичок для управління компанією.....	76
10.	Kornická O. Kultúra zdravého spôsobu života mládeže: spôsoby zachovania, zlepšenia, optimalizácie.....	79
11.	Vrabel' M. Psycholingvistické aspekty prispôsobenia edukačných textov pre individuálno-typologickým narušením života.....	82
12.	Кацель Ю. Роль медитативних практик у формуванні корпоративної культури	85
13.	Росоловська А. Психосоціальні чинники впливу реклами на розвиток особистості.....	89
14.	Кузишен М. Наукові підходи до розвитку уявлень студентської молоді про сімейне життя	92

НАУКОВО-ПРАКТИЧНА ПЛАТФОРМА З «ПСИХОДУХОВНІ РЕСУРСИ ОСОБИ, ГРУПИ, СОЦІУМУ»

1.	Carone M. Psychosocial resources in personal and social development amidst globalization.....	97
2.	Фурман О. Психологічні особливості взаємозв'язку аспектів спілкування та різновидів обміну.....	98
3.	Саврасов М., Шандрук С. Типологічний аналіз креативності на початковому етапі навчально-професійної діяльності.....	102
4.	Панасенко Е., Березка С. Психодуховні ресурси особи в умовах війни: збереження та шляхи відновлення.....	104
5.	Буняк Н., Бобівник В. Функціональний стан особистості в умовах сумісної викладацької та волонтерської діяльності	108
6.	Перепелюк Т. Використання технік психотерапії у роботі з сім'ями як умова формування психологічного ресурсу	110

7.	Фурман А., Скрипка М. Диспозиційна регуляція поведінки дітей молодшого шкільного віку.....	112
8.	Біскуп В. Поняття і сутність аутич-роботи у професійній діяльності працівників соціальної сфери.....	115
9.	Притула О. Психодуховні ресурси особистості як чинник подолання стресових станів у складних умовах життя	117
10.	Бачинська Л. Особистісне прийняття учнями вчителя як складний соціально-психологічний феномен та об'єкт психолого-педагогічного пізнання	119
11.	Паскевська Ю. Резилієнтність як психологічний функціональний ресурс збереження психічного здоров'я персоналу в системі професійної діяльності пенітенціарних установ	121
12.	Сулява О. Психомистецькі технології взаємодії вчителя та учнів у модульно-розвивальній системі навчання як джерело психодуховної сили.....	124
13.	Крупник З., Черній І. Морально-ціннісні орієнтації як засіб утвердження абсолютної цінності людини.....	128
14.	Бугерко Я., Бойчук І., Порплиця В. Життестійкість як внутрішній ресурс особистості.....	130
15.	Крупник З., Стасієва І. Ресурси особистості як чинник стресостійкості фахівців соціальної сфери	133
16.	Надвинична Т, Франчук А. Проблема індивідуальних якостей особистості керівника в теорії управління.....	136
17.	Коваль О., Лилик М. Психологічний профіль медіатора	139
18.	Немерюк Ю. Резильєнтність як інструмент подолання страху і тривожних станів у дітей	141
19.	Печіль О. Дослідження особливостей переживання самоцінності у період ранньої дорослості.....	144
20.	Кравченко В. Психолого-педагогічний інструментарій оптимізації психофізіологічного стану студентів з особливими освітніми потребами..	148
21.	Неплюхов С. Відповідність психофізіологічним параметрам як передумова становлення менеджера-професіонала	150
22.	Петрик Р. Психосоматичне здоров'я як психофізіологічний критерій оцінки адаптаційних можливостей студентів закладів вищої освіти.....	152
23.	Кузьминська Д. Методологічні аспекти розвитку творчих здібностей педагогів	155
24.	Лазарук А. Особистісні ресурси професійного самовизначення майбутніх психологів	158

25.	Чубко В., Кузь І. Професійно важливі риси особистості практичного психолога.....	161
26.	Бойко П., Копач Б. Психологічна структура релігійного світогляду особистості.....	163
27.	Климашко О., Покалюк Д. Психологічні умови формування готовності до інноваційної діяльності.....	166
28.	Колтун П., Собко В. Формування позитивних установок на власну поведінку як умова гармонізації Я-концепції особистості	168
29.	Крижановська А. Психологічні бар'єри професійного зростання викладача вищої школи	170
30.	Моржевська Т. Психологічна характеристика функціонально-рольової структури сім'ї.....	171
31.	Божаківська М. Довіра та недовіра в предметному полі соціально-психологічних досліджень.....	174
32.	Романів В. Темпераментальні фактори професійної діяльності особистості	176
33.	Якимишин О. Психологічні аспекти застосування інноваційних технологій навчання у закладах вищої освіти.....	178
34.	Бойко Н. Психологія толерантності майбутнього психолога.....	180
35.	Кощей О., Кулицький А. Інвалідність військовослужбовців як соціально-психологічна проблема: основні підходи та їх сутнісний зміст..	182
36.	Кушнір О., Ганас О. Поняття стресу у теоріях закордонних дослідників...	186
37.	Скала Є., Побурко Н. Особливості адаптації студентів медичного ЗВО у процесі навчальної діяльності.....	188
38.	Дем'янчук Л. Психологічні причини виникнення лудоманії.....	192
39.	Корінь Н. Вплив позитивної Я-концепції на професіоналізацію особистості.....	194
40.	Кочин М. Спорт як психодуховний ресурс розвитку осіб ювенального віку.....	196
41.	Турчин М. Системне вивчення ціннісно-сислової сфери соціального працівника.....	198
42.	Велиган Д. Психологічні та соціальні наслідки віктимної поведінки підлітків.....	201
43.	Присяжнюк Є. Вплив кількості дітей на взаємовідносини в багатодітній сім'ї.....	202
44.	Бурмака К. Взаємозв'язок особистісного егоцентризму та соціально-психологічної адаптації підлітків.....	204
45.	Зеленяк В. Сутнісна характеристика динаміки психологічного благополуччя особистості студентів-психологів	206

усвідомлюють необхідність бути самостійним, активним у професійній діяльності, регулювати її з метою вдосконалення, розвивати власні здібності; 20% педагогів засвідчили, що не повною мірою мають можливості для професійної самореалізації, оскільки в основному орієнтуються на задані дидактико-методичні орієнтири діяльності, а тому не здійснюють її регуляції; 38% респондентів не проявляють активності в діяльності, не прагнуть її вдосконалювати, оскільки вважають, що на це не має соціального замовлення.

ЛІТЕРАТУРА

1. Костюк Г. С. Навчально-виховний процес і психічний розвиток особистості / ред. Л. М. Проколієнко. К. : Рад. шк., 1989. 608 с.
2. Лозова В. Пізнавальна активність школярів : спецкурс із дидактики : навч. посіб. для студ. пед. ін-тів. Харків : Основа, 1990. 88 с.
3. Сухомлинський В. О. Вибрані твори. Київ : Рад. шк., 1977. Т. 3. 672 с.
4. Сухомлинський В. О. Сто порад учителеві. К., 1988. 302 с.
5. Ушинський К. Д. Вибрані педагогічні твори. К., 1983. Т. 2. 359 с.
6. Чайка В., Петрова Н. Інтелектуальна культура вчителя як фактор інновацій у педагогічній діяльності : монографія. Тернопіль : ТНПУ, 2014. 308с.

УДК 159.9

Ірина Брецько

*кандидат психологічних наук, доцентка, завідувачка кафедри психології,
Мукачівський державний університет (Україна)*

Таїса Ямчук

*кандидат психологічних наук, доцентка, доцентка кафедри психології,
Мукачівський державний університет (Україна)*

Маріанна Долинай

*старша викладачка кафедри психології,
Мукачівський державний університет (Україна)*

ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДУ ЕКСПОЗИЦІЙНОЇ ТЕРАПІЇ ДЛЯ ПОДОЛАННЯ СТРЕСОВИХ РОЗЛАДІВ

Сьогодні наша держава зіштовхнулася із проблемою необхідності надання соціально-психологічної допомоги внаслідок отримання значною кількістю громадян як фізичних, так і психологічних травм на тлі нинішньої повномасштабної війни з боку росії. Психологічна допомога під час військових дій важлива для забезпечення психічного здоров'я військовослужбовців, цивільних жителів та інших осіб, які можуть бути піддані стресовим ситуаціям під час

конфлікту. Вплив бойових дій на психіку людини є серйозною і важливою проблемою, і він може виявити великий негативний вплив на фізичне та психічне здоров'я людей, які переживають військовий конфлікт. Одним із наслідків воєнних конфліктів можуть бути різноманітні порушення психічного здоров'я населення.

Отже, метою даного текстового матеріалу є висвітлення методу експозиційної терапії для подолання різноманітних стресових розладів.

Експозиційна терапія повертає людину до травматичної ситуації чи події та дозволяє прийняти її когнітивно та емоційно, змінити травматичні патерни поведінки на більш адаптивні. Це психологічний підхід, який використовується для подолання стресу, тривожності та інших психологічних проблем. Він базується на принципі систематичної експозиції особи ситуаціям або об'єктам, які спричиняють стрес або тривожність, з метою зменшення реакції на них та звикання до них. Метод експозиції є однією з ключових складових когнітивно-поведінкової терапії та визнається ефективним у подоланні гострих стресових розладів.

Основні ідеї методу експозиційної терапії включають: поступове введення клієнта в ситуації або об'єкти, які викликають стрес, починаючи з менш інтенсивних і поступово переходячи до більш інтенсивних (градація); експозиція повинна проводитися тривалий час, щоб дозволити клієнту звикнути до стресових ситуацій і зменшити свою реакцію на них (довготривалість); повторність експозицій сприяє більшому зменшенню тривожності та стресу відносно певних ситуацій або об'єктів (повторюваність); експозиція може бути найбільш ефективною, коли проводиться під керівництвом досвідченого психолога або психотерапевта, який може надати підтримку та спрямувати процес (здійснення під наглядом фахівця).

Таким чином, метод експозиційної терапії добре відомий своєю ефективністю у лікуванні різних видів тривожних розладів, включаючи посттравматичний стресовий розлад, соціальну фобію та панічний розлад. Також він може бути корисним при лікуванні стресу, пов'язаного з іншими психічними станами.

ЛІТЕРАТУРА

1. Селюкова, Т.В. (2016). Психологічна діагностика посттравматичних стресових розладів. Харків.: НУЦЗ України.

2. Цокота В.Р., Платонов В.М. Використання методу експозиційної терапії у віртуальній реальності в умовах відновлювального періоду учасників локальних військових конфліктів. Міжнародний досвід. VI Міжнародна науково-практична конференція інформаційно-комунікаційні технології в сучасній освіті: досвід, проблеми, перспективи. (Львів, 4 лист. 2021р.) Львів : ЛДУ БЖД, 2021. (нет все информ, не має версії збірника).

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>